

тенденции мировой практики, и на этой основе увеличения степени прозрачности системы правосудия и повышения доверия к ней со стороны общества.

Ключевые слова: *электронный суд, информационные технологии, электронная подача документов, судопроизводство, электронный документооборот.*

Pekarchuk V., Pushenko N. Introduction of E-Court as Remarkable Step to Judiciary Efficiency in Ukraine

In the article the author analyses the grounds of the new judiciary paradigm in Ukraine: introduction of e-court, integration of the latest achievements in the field of net technologies into judiciary and improvement of the existing normative and legal basis as to the procedure of e-interaction of the courts with state bodies, institutions and the participants of the process as the general trend in the world practice and to make the system of justice more transparent and to intensify the society's trust to it on this basis.

The author stresses that in the conditions of the informational society the need for the effective access to urgent information about legal proceedings, trial results, the possibilities to review a case, to listen to trial recordings by the parties. The importance of using modern technologies in courts, the need for introduction of informational systems in all courts which give the opportunity to solve organizational problems and citizens' informative service arise as a result of it. The author points out that the effectiveness of the work at documents in courts depends on not only the successful functioning of the judicial system but on the well-being of the society as well.

The author pays special attention to investigation of international standards on this issue. Depending on the level of technological development the author describes the countries where the documents coming before the court in e-form are compulsory and are used while hearing all civil cases; the countries where the documents come before the court in e-form everywhere but voluntarily and the countries where the documents in e-form come before some courts.

The autor emphasizes the leading role of the state judiciary administration of Ukraine that should provide judicial bodies with computers for proceedings, information and normative activities in courts and to provide functioning of the unified judicial automation system; to provide the courts with necessary technological means of proceedings, to provide introduction of e-court; to organize e-documents exchange between other state bodies and institutions and etc.

Keywords: *e-court, information technologies, the documents in e-form, proceeding, e-documents circulation.*

УДК 343.121

Ю. В. Терещенко

ГАРАНТУВАННЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ РОЗСЛІДУВАННЯ

У статті проаналізовано рішення Європейського суду з прав людини, практика національних судових установ, чинне кримінальне процесуальне законодавство України щодо гарантування права на захист на початковому етапі розслідування в умовах неочевидності причетності особи до вчинення кримінального правопорушення.

Досліджено наслідки невідповідності фактичного статусу особи в кримінальному провадженні її юридичному процесуальному становищу крізь

призму гарантування їй права на захист, дотримання вимог статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Виокремлено фактори, які потрібно враховувати для гарантування права особи на захист, зокрема на початковому етапі розслідування кримінального провадження.

Ключові слова: *право на захист, свідок, підозрюваний, початковий етап розслідування, Європейський суд з прав людини, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод.*

Постановка проблеми. На початковому етапі кримінального провадження, зокрема при розслідуванні «по гарячих слідах», виникає потреба в перевірці особи на причетність до вчинення кримінального правопорушення. У таких випадках у практиці поширена ситуація, коли особу, яку правоохоронні органи фактично підозрюють у вчиненні кримінального правопорушення та яка в подальшому набуває статусу підозрюваного, допитують як свідка або опитують (отримання пояснень відповідно до частини 8 статті 95 КПК України [1]). Наслідком несвочасного набуття таким учасником кримінального провадження процесуального статусу підозрюваного стає порушення його права на захист, що може спричинити надалі застосування судом при прийнятті рішення принципу «плодів отруйного дерева» та визнання певних доказів недопустимими.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему отримання доказів з порушенням права особи на захист досліджували С. Агалакова, Т. Бабчинська, В. Галаган, В. Єрохін, О. Калачова, О. Капліна, І Сахно, О. Толочко, Л. Удалова, О. Шило, М. Шумило, О. Яновська та ін. Проте наукове обґрунтування способів удосконалення гарантування права особи на захист у кримінальному провадженні поки не вирішило усіх правозастосовних проблем практичної діяльності. Про це свідчить низка судових рішень різних інстанцій, у яких докази визнаються недопустимими через порушення права особи на захист у процесі їх отримання.

Також, наявність порушень гарантованого підпунктом «с» пункту 3 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) [2] права на захист при розслідуванні кримінальних проваджень в Україні, зокрема на початковому етапі констатує Європейський суд з прав людини у рішеннях «Тіхонов проти України» [3], «Собко проти України» [4], «Трутень проти України» [5], «Чопенко проти України» [6] тощо.

Формування цілей. Метою статті є аналіз кримінального процесуального законодавства України, судової практики України та рішень Європейського суду з прав людини щодо нормативних прогалин і практичних помилок для подальшого формування факторів, що впливають на гарантування права особи на захист на початковому етапі розслідування.

Виклад основного матеріалу. Для «практичного й ефективного» права на справедливий судовий розгляд пункт 1 статті 6 Конвенції вимагає, щоб зазвичай доступ до захисника надавався з *першого допиту підозрюваного* працівниками правоохоронного органу, за винятком випадків, коли за конкретних обставин відповідної справи продемонстровано, що існують

вагомі підстави для обмеження такого права. Право на захист буде в принципі непоправно порушено, якщо визнавальні покази, отримані від особи під час допиту правоохоронними органами без забезпечення їй доступу до захисника, використовуватимуться з метою її засудження [4, п. 53].

Згідно з практикою Європейського суду з прав людини особа набуває статусу підозрюваного, який обумовлює застосування гарантій статті 6 Конвенції, не тоді, коли їй цей статус надається офіційно, а коли національні органи влади мають достатні підстави підозрювати цю особу в причетності до злочину (рішення в справі «Брюско проти Франції» (*Brusco v. France*) від 14 жовтня 2010 року, заява № 1466/07) [7, п. 47].

Тобто, своєчасність набуття особою процесуального статусу підозрюваного є гарантією дотримання статті 6 Конвенції.

Зміна кримінального процесуального статусу особи зі свідка на статус підозрюваного, як правове явище, має як позитивні, так і негативні наслідки. Позитивним є те, що в разі зміни правового становища на досудовому провадженні особа набуває саме такого процесуального статусу, який відповідає її фактичному становищу. Це впливає на зміну правовідносин і дає особі можливість використовувати відповідні правові засоби захисту своїх прав, свобод та законних інтересів.

Серед негативних наслідків зміни кримінально-процесуального статусу особи в кримінальному судочинстві, з позиції забезпечення прав і свобод людини, можемо назвати такі:

1. Погіршення правового становища особи (наприклад, у разі зміни статусу свідка на статус підозрюваного становище особи погіршується тим, що до неї можуть бути застосовані запобіжні та інші заходи процесуального примусу).

2. Вразливість прав особи, оскільки фактичний статус може змінитися швидше, ніж офіційно визнаний юридичний статус (скажімо, коли щодо особи, яка перебуває у статусі свідка, з'являються підозри про причетність до вчинення злочину, проте немає правових підстав визнати її підозрюваною, чим фактично порушується її право на захист) [8, с. 134].

У цьому контексті доцільно проаналізувати кримінальне процесуальне законодавство України. Відповідно до частини 1 статті 42 КПК України особа набуває статус підозрюваного у випадках:

- 1) повідомлення про підозру у встановленому КПК України порядку;
- 2) затримання за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення;
- 3) складення повідомлення про підозру, однак не вручення його особі через невстановлення її місцезнаходження, проте вжито заходів для вручення у спосіб, передбачений КПК України для вручення повідомлень.

Однак у процесі розслідування кримінального правопорушення, зокрема на початковому етапі виникає потреба спілкування з особою для перевірки її причетності до вчинення злочину, отримання від неї можливої інформації, що викриває особу. Таким чином, предметом допиту такої особи є обставини, які розкривають сутність фактичної (а не юридичної) підозри. Проте немає правових підстав надати особі статус підозрюваного, оскільки

відсутні підстави затримання відповідно до статей 207, 208 КПК України або не достатньо доказів для складання письмового повідомлення про підозру в учиненні кримінального правопорушення.

Опитування такої особи або спілкування з нею як зі свідком (причому до предмета допиту входимуть питання, направлені на перевірку особи щодо причетності до злочину, як при допиті підозрюваного) тягне порушення права на захист. А для набуття такою особою процесуального статусу підозрюваного за чинним кримінальним процесуальним законодавством у цьому випадку немає підстав. Право свідка на правову допомогу адвоката (п. 2 ч. 1 ст. 66 КПК), своєю чергою, не може у повному обсязі замінити гарантування права особі на захист.

Для глибшого розуміння правових наслідків такої ситуації проаналізуємо обставини, що були предметом розгляду Європейського суду з прав людини в справі «Собко проти України» [4].

Так, 03 жовтня 2008 року працівники правоохоронного органу допитували О. Собка кілька разів. Першого разу його було допитано разом з дружиною як свідка загибелі пасинка. Європейський суд з прав людини зауважує, що працівники правоохоронного органу вирішили повторно допитати О. Собка того ж дня на підставі інформації, отриманої від судово-медичного експерта про те, що смерть хлопчика настала внаслідок задушення третьою особою. Будучи повторно допитаним у його будинку, О. Собко продовжував дотримуватися версії «нещасного випадку». Тоді його доправили до відділу міліції, де йому було запропоновано «розповісти правду», і де він написав явку з повинною [4, п.п. 11-13].

Абстрагуючись від зовнішніх ознак та офіційних кваліфікацій процесуальних статусів О. Собка на національному рівні, Європейський суд з прав людини вважає, що принаймні з вечора 03 жовтня 2008 року із О. Собком *de facto* *поводились як із підозрюваним* в умисному вбивстві, а отже він мав право на доступ до захисника. Тобто, сам факт доправлення О. Собка до правоохоронного органу та допиту там без надання правової допомоги захисника свідчить про його вразливість.

Європейський суд з прав людини не залишає поза увагою той факт, що О. Собко не відмовлявся від своїх визнавальних показів упродовж чотирьох місяців, коли в нього вже був захисник [4, п.п. 18, 21, 22 і 26]. Проте було констатовано, що його первинні визнавальні покази вочевидь вплинули на стратегію слідства та створили межі, у яких мала будуватися подальша стратегія захисту заявника. Отже, попри те, чи вирішив О. Собко відмовитися від визнавальних показів, чи підтримувати їх, *початкове порушення його права на захист не могло бути виправлено самим лише фактом подальшого надання йому правової допомоги*.

Таким чином, юридична зміна процесуального статусу особи зі свідка на підозрюваного відбулася пізніше ніж фактична, що спричинило порушення права особи на захист, яке не може бути виправлено в подальшому.

Аналогічна ситуація склалась у справі «Трутень проти України» [5], де Європейський суд з прав людини рішенням від 23 червня 2016 року визнав

порушення статті 6 Конвенції щодо допиту заявника без адвоката. Так, національний суд України під час постановлення вироку не поспався на докази (допит підозрюваного без адвоката тощо), а на покази, надані зазначеною особою в присутності адвоката, у яких він повторив ті ж покази, які дав без нього. Проте Європейський суд з прав людини вказав на обмеження національними органами права заявника на адвоката на ранній стадії, що не може бути виправлено тим, що згодом заявник був юридично представлений і повторив свої свідчення в присутності адвоката.

У практиці правоохоронних органів однією з поширених проблемних ситуацій є розслідування дорожньо-транспортних пригод (ДТП) в умовах неочевидності, тобто коли на початковому етапі розслідування не зрозуміло, у діях якої саме особи вбачається порушення Правил дорожнього руху, що спричинило ДТП. У такому випадку «потенційні підозрювані» беруть участь у проведенні слідчих (розшукових) дій – допиті, слідчому експерименті як свідки. У подальшому результати таких слідчих (розшукових) дій є підґрунтям для проведення відповідних експертиз.

Як наслідок, коли особа в такому кримінальному провадженні набуває процесуального статусу підозрюваного, постає питання про визнання доказів, отриманих у результаті слідчого експерименту та проведення відповідних експертиз, недопустимими на підставі частини 1 статті 87 КПК України, оскільки вони були отримані в період досудового розслідування, коли особа перебувала в статусі свідка.

На такі випадки поширюється принцип «плодів отруйного дерева». Відповідно до широкого розуміння доктрини «плодів отруєного дерева» будь-яке винне порушення поліцейськими конституційних прав громадян, що має не безпосередній, а лише опосередкований зв'язок із самим процесом виявлення, вилучення і фіксації доказів, тягне втрату останніми юридичної сили. Це означає безумовну недопустимість доказів при будь-якому порушенні встановленого порядку збирання доказів незалежно від їх характеру й ступеня [9, с. 194].

Указана практична ситуація була предметом розгляду судової палати в кримінальних справах Верховного суду України 09 червня 2016 року в справі № 5-360кс15 за заявою Яременка О.В. [10] та колеги суддів судової палати в кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ 18 червня 2015 року в справі № 5-1510км15 [11].

Так, з матеріалів кримінального провадження, що були на розгляді Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, убачається, що особа брала участь у слідчому експерименті 23 липня 2014 року як свідок і була попереджена про кримінальну відповідальність за статтею 384 КК України, а також їй були роз'яснені права та обов'язки як свідкові. У подальшому, 16 вересня 2014 року особі було повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого частиною 1 статті 286 КК України.

Відомості до ЄРДР було внесено 02 червня 2014 року щодо особи за частиною 1 статті 286 КК України, а не за фактом кримінального

правопорушення, а тому залучення останнього до участі в слідчих діях як свідка без участі захисника, на думку колегії суддів Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, є порушенням права на захист. Ця позиція узгоджується з принципами та стандартами Європейського суду з прав людини [4; 7].

Крім того, на підставі результатів слідчого експерименту за участю фактично підозрюваної особи, яка перебувала в статусі свідка, була проведена автотехнічна експертиза. Оцінюючи ці докази, доречно звернути увагу на вимоги статті 87 КПК України.

Відповідно до вимог частини 1 статті 87 КПК України недопустимими є докази, отримані як наслідок істотного порушення прав і свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також будь-які інші докази, здобуті завдяки інформації, отриманій через істотне порушення прав та свобод людини.

Згідно з пунктом 3 частини 2 та пунктом 1 частини 3 статті 87 КПК України суд зобов'язаний визнати істотними порушеннями прав людини і основоположних свобод зокрема такі діяння, як порушення права особи на захист та отримання показань від свідка, який надалі буде визнаний підозрюваним чи обвинуваченим у цьому кримінальному провадженні.

Таким чином, докази, на яких ґрунтується обвинувальний вирок щодо такої особи, мають бути визнані недопустимими, оскільки були отримані в період досудового розслідування, коли вона перебувала в статусі свідка. Це, зокрема, стосується відомостей про обставини дорожньо-транспортної пригоди, наданих особою як свідком під час проведення слідчого експерименту. Вказані докази були використані як вихідні дані при проведенні експертиз, що суперечить положенням вищезазначеної норми кримінального процесуального права.

Зміст статті 87 КПК України вказує на те, що вона має застосовуватися за умови, коли на час отримання показань від свідка вже існували дані, що його буде визнано підозрюваним чи обвинуваченим, але всупереч наявності в такої особи права на мовчання та свободи від самовикриття, слідчий чи прокурор вчиняє дії, спрямовані на отримання показань від неї. Саме такі дії, як зауважує Верховний суд України, а не власне факт отримання показань від свідка, який надалі був визнаний підозрюваним чи обвинуваченим, мають визнаватися істотним порушенням прав людини і основоположних свобод [10, п. 4].

Тож, вирішуючи питання, чи були відомості про обставини дорожньо-транспортної пригоди, надані особою як свідком під час проведення слідчого експерименту за його участі такими, що отримані внаслідок вчинення слідчим діянь, які б мали ознаки істотного порушення права особи на мовчання та свободи від самовикриття, Верховний суд України брав до уваги таке.

З матеріалів кримінального провадження вбачалося, що відомості про ДТП до ЄРДР були внесені за фактом кримінального правопорушення, а не щодо особи. Особа, викладаючи власну версію щодо обставин дорожньо-

транспортної пригоди, твердила про відсутність своєї винуватості в її наслідках, про дотримання нею правил дорожнього руху. Такі твердження слідчий відповідно до вимог частини другої статті 9 КПК зобов'язаний був усебічно, повно й неупереджено дослідити та в разі їх підтвердження прийняти процесуальне рішення про закриття цього кримінального провадження за реабілітуючими обставинами. Саме з метою перевірки й уточнення наданих особою відомостей щодо обставин ДТП за її згодою та за участю запрошеного нею захисника був проведений слідчий експеримент. Його проведенню передувало *роз'яснення особі права не свідчити проти себе й відмовитися давати показання*, що можуть стати підставою для підозри чи обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення. Під час слідчої дії особі була надана можливість висловити власну точку зору про причини травмування пішохода й у такий (законний) спосіб вплинути на вирішення справи стосовно себе, що не суперечить засаді верховенства права.

У матеріалах кримінального провадження відсутні дані, які б давали підстави вважати, що під час проведення цього слідчого експерименту слідчим були вчинені діяння, які б порушували права чи свободи особи, або слідчий у будь-якій формі примушував би особу до визнання своєї винуватості в ДТП. Не було в слідчого й достатніх даних вважати, що надалі цю особу буде визнано підозрюваним чи обвинуваченим. Тільки після отримання висновків автотехнічної експертизи, відповідно до яких надані особою відомості щодо обставин ДТП визнані неспроможними з технічної точки зору, їй було оголошено про підозру, а в подальшому ці наведені особою як свідком дані не були покладені в обґрунтування винуватості за обвинувальним вироком суду.

Висновки. Таким чином, аналіз рішень Європейського суду з прав людини, позитивної практики вищих судових інстанцій України та чинного національного кримінального процесуального законодавства дозволяє дійти поданих нижче висновків.

Керуючись правовою позицією Європейського суду з прав людини щодо гарантування права особі на захист, зазначимо, що докази, отримані з порушенням права на захист визнаються недопустимими незалежно від того, у якому статусі перебувала особа в національному кримінальному провадженні, якщо *defacto* стосовно особи вчинялися дії, направлені на її викриття.

Для гарантування особі права на захист, зокрема на початковому етапі розслідування потрібно враховувати такі фактори:

1. Статус особи *de facto* в кримінальному провадженні та збіг зі статусом *de jure*. На це вказують:

– обставини кримінального правопорушення, що відомі на момент отримання показань від особи як свідка (чи є наявність інформації в межах кримінального провадження про непричетність такої особи до вчинення кримінального правопорушення);

– дії правоохоронних органів стосовно такої особи (реєстрація відомостей в ЄРДР щодо особи чи за фактом вчинення кримінального

правопорушення, проведення обшуків та інших слідчих (розшукових) дій, направлених на викриття особи).

2. Забезпечення права особи на захист у разі неможливості набуття нею процесуального статусу підозрюваного (з урахуванням прогалин чинного кримінального процесуального законодавства України), зокрема через її юридичне представлення в кримінальному провадженні (залучення свідком адвоката), роз'яснення права на мовчання та свободу від самовикриття.

Використані джерела:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : офіц. текст : станом на 06 червня 2015 року [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. - Режим доступу до сайту : <http://www.zakon.rada.gov.ua/> /.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 : офіц. текст : станом на 06 червня 2015 року / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. - Режим доступу до сайту : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004/paran42#n42.

3. Тіхонов проти України : рішення Європейського суду з прав людини від 10 березня 2016 року в справі за скаргою № 17969/09 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. - Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/974_b13.

4. Собко проти України : рішення Європейського суду з прав людини від 17 березня 2016 року в справі за скаргою № 15102/10 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. - Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/974_b24.

5. Трутень проти України : рішення Європейського суду з прав людини від 23 червня 2016 року в справі за скаргою № 18041/08 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ. - Режим доступу : <http://sc.gov.ua/uploads/tinymce/files/%D0%A2%D1%80%D1%83%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%8C%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8.pdf>.

6. Чопенко проти України : рішення Європейського суду з прав людини від 15 квітня 2015 року в справі за скаргою № 17735/06 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. - Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_a59.

7. Brusco v. France : Judgment of European Court of human rights 14.10.2010, Application number 1466/07 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Європейського суду з прав людини. - Режим доступу : <http://hudoc.echr.coe.int/eng>.

8. Галаган В.І. Встановлення процесуального статусу окремих осіб, які беруть участь у досудовому провадженні / В.І. Галаган, О.М. Калачова. – Луганськ : СПД Резніков В.С., 2012. – 212 с.

9. Толочко О. Гуманізація доказування в кримінальному провадженні / Олександр Толочко // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. - 2014. - № 4. - С. 187-196.

10. Постанова Верховного суду України від 09 червня 2016 року в справі № 5-360к15 за заявою Яременко О.В. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховного суду України. - Режим доступу : [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/B2B4E3B408D62CBBC2257FF4003D556B](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/B2B4E3B408D62CBBC2257FF4003D556B).

11. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 18 червня 2015 року в справі № 5-151Км15 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт: Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/45396172>.

Стаття надійшла до редколегії 18.01.2017

Терещенко Ю. В. Гарантирование права на защиту на начальном этапе расследования

В статье проанализированы решения Европейского суда по правам человека, практика национальных судов, действующее уголовное процессуальное законодательство Украины на предмет гарантирования права на защиту на начальном этапе расследования в условиях неочевидности причастности лица к совершению уголовного правонарушения.

Исследованы последствия несоответствия фактического статуса лица в уголовном производстве его юридическому процессуальному положению сквозь призму гарантирования права на защиту, соблюдения требований статьи 6 Конвенции о защите прав человека и основоположных свобод.

Выделены факторы, которые необходимо учитывать для гарантирования права на защиту, в частности на начальном этапе расследования уголовного производства.

Ключевые слова: *право на защиту, свидетель, подозреваемый, начальный этап расследования, Европейский суд по правам человека, Конвенция о защите прав человека и основоположных свобод.*

Tereshchenko Y. Guarantee of Right to Defence at Initial Stage of Investigation

The article analyzes the decisions of the European Court of Human Rights, the practice of national courts, the current criminal procedural legislation of Ukraine with a view to guaranteeing the right to defense at the initial stage of the investigation, in the absence of obvious complicity in the commission of a criminal offense.

Investigated the consequences of non-compliance of the actual status of the individual in criminal proceedings of its legal position in the light procedural guarantee her right to protection, compliance with Article 6 of the European Convention on Human Rights.

It is proved that the change of the criminal procedural status of a witness on the status of the suspect, as a legal phenomenon has both positive and negative effects. The positive effect is that the person gets exactly the procedural status that corresponds to its actual position in a case of change of the legal position in the pre-trial proceedings. This change affects relationships and gives a person a possibility to use appropriate legal means to protect person's rights, freedoms and legal interests. The practical problems that arise in law enforcement during the investigation of car accidents in terms of non-obviousness that is, when the initial investigation is not clear, the actions of which the person is perceived violation of traffic rules, which caused a road accident are analyzed. Jurisprudence on these issues is investigated.

The criterion of admissibility of evidence in a criminal proceeding in Ukraine with taking into consideration the European Court of Human Rights practice are outlined.

The factors that must be taken into account to guarantee the right to defense, in particular at the initial stage of the criminal investigation, are singled out: the status of defacto persons in criminal proceedings and matches the status de jure; Ensuring the right person for protection in case of failure of its entry into the procedural status of suspect.

Keywords: *right of defence, witness, suspect, the initial stage of investigation, European Court of Human Rights, Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.*